

Дядьків скарб

Василь Чухліб

Дядько Митро, коваль, як вернувся з війни, то узяв лопату і пішов на город. Потупцяв довкола вузлуватого в'яза, на якому гніздо лелече, відміряв од дерева кілька кроків і почав копати.

— Скарб, хлопці, отуто захований, — по-змовницьки прошепотів до всюдисущих Василька та Михайлика, що були тут як тут.

І сусід Арсен перевісився черед тин, глипав підпухлими очицями, не міг збагнути, чого це солдат там длубається.

Дядько Митро копав без перепочинку і врешті витяг із ями щось у шмаття загорнуте. Васильок з Михайликом затамували подих. Під Арсеном тин затріщав, коли дядько Митро розгортав шмаття.

— Тю, я думав — добро яке, аж воно — коваadlo, — похитав кучматою головою Арсен і поплівся до хати.

— Аж воно — коваadlo! — повторив дядько Митро і так голосно засміявся, що й лелеки на нього задивилися з в'яза.

Дядько Митро оглянув коваadlo, погладив його, як малу дитину, потім підняв на плече і, широко ступаючи, поніс до кузні. За ним ішли хлопчаки, попереду Васильок награвав на подарованій дядьком губній гармоньці:

Розквітали яблуні та груші...

У кузні, що стояла пустою, дядько Митро прикріпив коваadlo до дубового окоренка, вкопаного в землю. А за кілька днів роздобув десь лантух деревного вугілля, дідусь Федір — на всі руки майстер — пошив із цупкої брезентини міха.

Тепер Васильок та Михайлик надовго зникали з дому, і матері знали, де їх шукати.

— Причарував хлоп'яків ваш Митро, — казала Василькова мама тітці ковалісі.

— А він такий! — усміхалася та.

Ой ковалю, ковалику Марку,

Чом не куєш звечора до ранку, —

наспівував дядько Митро.

І кував з ранку й до вечора.

Був сам і за коваля, й за молотобійця. А Васильок з Михайликом, ухопившись обіруч за цурку, по черзі дмухали міхом, і в горні палахкотів вогонь.

Коваль великими щипцями вихоплював з горна розпечений дочервона шмат заліза, клав на коваadlo, повертав туди-сюди, оббивав молотком окалину, а тоді брався за молот. І росла на очах у задивованих хлопців гірка сапок, клямок, завісів — усяка річ ой як потрібна у господарстві людям.

Потім і підручний у дядька Митра з'явився — Юрко Черевичний. Чотирнадцять чи п'ятнадцять літ Юркові, а вигнався нівроку — на лободі та картоплі.

Дзінь-дзень, дзінь-дзень — удвох гупали, лемеші до плугів кували. Голови білими

хустинками пов'язані, голі до пояса, і піт по грудях, по спині — струмками.

Коли дядько Митро відкладав молот і сідав на порозі кузні перепочити, Васильок з Михайликом бігли до криниці, приносили відерце води холодної. Коваль і Юрко по черзі припадали до відерця і так смачно пили, аж заavidки хлопців брали.

Пам'ятник тобі треба поставити за це, Митре! — радів бригадир — сухорлявий, високий, як тичина, дід Хома Новик. — Є тепер чим поле орати.

Дядько Митро хмурився:

— Пам'ятників тисячі треба поставити — солдатам нашим, що по всіх усядах у землі лежать. А поки що в мене інша робота з моїми гвардійцями, — кивав на Юрка, Василька й Михайлика. — Плуги підрихтуємо, за борони візьмемось.

Одного дня зникнув до кузні дядько Арсен. У всі кутки позаглядав, наче ревизор який, а тоді до коваля:

— Зробив би ти мені плужка, Митре. Ми ж з тобою сусіди...

— Плужки для колгоспу роблю. А ти почекаєш, — коваль на те. — Довше чекав, аж чотири роки...

— Он воно як... А людям же робиш усе. І задарма. А я заплатив би.

— То ж людям, — кинув дядько Митро і мовби не помічав більше Арсена, прикипів руками й очима до ковадла.

Дядько Арсен покрутився-покрутився і пішов собі геть.

Коваль з Юрком видзвонювали молотами, з гарячого заліза сипалися увсебіч іскри. Васильок з Михайликом роздмухували й роздмухували горно, малинове полум'я здійсалося над вугіллям. На стіні висвічувалась ковалева гімнастерка, й на ній зблискували дві медалі "За відвагу" і орден Слави.

Джерело: Олень на тому березі. Київ, "Веселка", 1987.